

รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 Model and Strategies for Sports Tourism Management of The Western Region in The Context of Thailand 4.0

◆ ประภัสสร มีน้อย

อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

Prapatsorn Meenoi

Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences,

Muban Chombueng Rajabhat University, E-mail: giggle9940@gmail.com

◆ นรินทร์ สังข์รักษา

รองศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Narin Sungrugsa

Associate Professor, Ed.D., Faculty of Management Science, Silpakorn University,

E-mail: narin_324349 @yahoo.co.th

Abstract

The purposes of this research were to : 1) study situation and need of sports tourism management in the western region in the context of Thailand 4.0, 2) synthesize sports tourism management model of the western region in the context of Thailand 4.0, 3) analyze and define sports tourism management strategies for the western region in the context of Thailand 4.0, and 4) affirm sports tourism management model and strategies of the western region in the context of Thailand 4.0. The methodologies of this research were mixed between policy research and Ethnographic Delphi Futures Research. The data were collected by document analysis, participatory observation, and in-depth of interview thirty professionals and stakeholders. The assessment of the appropriateness of the strategies were done by seventeen experts.

The results of the study are as follows: 1) For about the tourism situation and needs, the study found that the western region has the potential of tourism resources and is ready to develop sports tourism management. In addition the government should set a clear policy on sports tourism for each area while creating a new model of sports tourism to meet the tourists' needs. 2) Sports tourism management model of the western region in the context of

Thailand 4.0 is “SPORT- K Model”: S – Standard, P – Participation, O – Organizing, R – Responsibility T - Technology and Innovation and K – Knowledge. 3) From the analysis of this study the researcher anticipated five sports tourism management strategies which include: (1) potential development of sports tourism management in the western region, (2) promotion of the price and value added by using local resources to create sports tourism activities, products and services on the basis of community identity through the participation of communities, networks and stakeholders, (3) development of sports tourism management to balance community tourists and stakeholders, (4) development mechanism to drive sports tourism management in the western region, and (5) development of human resources through technology and innovation to strengthen sports tourism activities that support Thailand 4.0. 4) The Policy Meeting found that stakeholders had a consensus that the model and five strategies of sports tourism in the western region in the context of Thailand 4.0 were appropriate and feasible.

Keywords: Model, Strategy, Sports Tourism Management, Thailand 4.0

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 2) สังเคราะห์รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 3) วิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 และ 4) รับรองรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 เป็นการศึกษาเชิงนโยบาย (Policy Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน ประเมินตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการณ์และความต้องการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกมีศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีความพร้อมในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬานอกจากนี้ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่าภาครัฐควรกำหนดนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจนและควรสร้างสรรค์การท่องเที่ยวเชิงกีฬารูปแบบใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยว (2) ได้รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 เรียกว่า “SPORT- K Model” ประกอบด้วย S – Standard, P – Participation, O – Organizing, R – Responsibility, T - Technology and Innovation และ K – Knowledge (3) กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 มี 5 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของ

ภูมิภาคตะวันตก กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากทรัพยากรท้องถิ่นสู่การสร้างกิจกรรมสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาบนฐานอัตลักษณ์ชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ภาคีเครือข่าย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนากลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก และ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาค้นด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รองรับไทยแลนด์ 4.0 (4) รับรองรับรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 ด้วยการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเห็นอย่างฉันทามติ (Consensus) ว่ารูปแบบและกลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้

คำสำคัญ : รูปแบบ กลยุทธ์ การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สังคมประเทศไทย 4.0

บทนำ

ประเทศไทย 4.0 เป็นแนวคิดเกี่ยวกับโมเดลเศรษฐกิจที่ต้องการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ Value – Based Economy หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เป็นการปรับปรุงการผลิตจากแนวคิดเดิมคือ ทำมาก-ได้น้อย เป็น ทำน้อย-ได้มาก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติสำคัญ 3 ประการ คือ 1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมเป็นขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ 3) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น (Maesincee. S, 2016) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคืออีกกลุ่มของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Service) สามารถผลักดันให้เกิด New Startups ที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ให้กับประเทศไทยได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่ยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม (Office of the National Economics and Social Development Board., 2016)

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงกีฬานับว่ามีบทบาทสำคัญกลายเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกที่ได้รับความนิยมในระยะเวลาสองสามทศวรรษที่ผ่านมาและมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ผู้ชื่นชอบกีฬาและนักท่องเที่ยวมีโอกาสดำเนินกิจกรรมการแข่งขันกีฬาผสมผสานไปกับการท่องเที่ยวอื่น ๆ ซึ่งนอกจากนักท่องเที่ยวจะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงกีฬาแล้ว การใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยวยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่ภาครัฐและกระจายสู่ชุมชนอีกด้วย การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและต่างประเทศให้เข้าสู่การแข่งขันกีฬาและชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ (Fourie and Spronk, 2011 : 361-365) ประเทศไทยมีการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมานานแล้ว จากการรวบรวมผลกระทบทางเศรษฐกิจที่มาจาก การท่องเที่ยวเชิงกีฬาทำให้ทราบว่า ในปี พ.ศ. 2559 การท่องเที่ยวเชิงกีฬาของไทยมีมูลค่าอย่างน้อยไม่ต่ำ

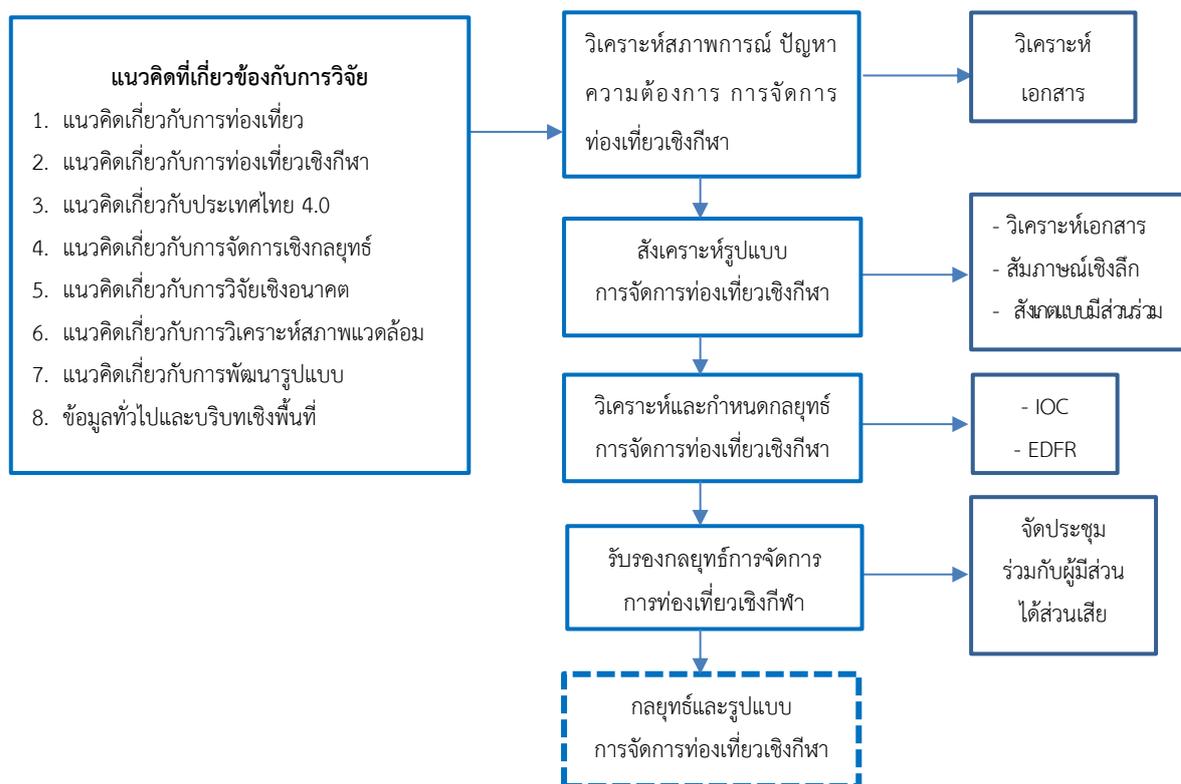
กว่า 21,003 ล้านบาท การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงเป็นอีกแนวทางการพัฒนาหนึ่งในแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีความสอดคล้องกับแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวและสถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกในปัจจุบันเป็นส่วนที่จะส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวไทย สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างโดยใช้ทักษะในการจัดการขั้นสูง เป็นการยกระดับขีดความสามารถศักยภาพในการแข่งขันและเป็นจุดขายของไทยในอนาคต (Ministry of Tourism and Sport., 2016) แต่เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นักท่องเที่ยวมักต้องการกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบใหม่และมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเดิม ดังนั้นภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องสร้างแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไม่เดินทางไปยังสถานที่อื่นโดยสร้างกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่หลากหลาย การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ที่สามารถดำเนินการจัดการภายใต้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมและเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวของประเทศได้ (Limpiroj, N., 2011 : 2)

ภูมิภาคตะวันตกเป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคมสะดวก อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร อีกทั้งยังมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ นับว่าเป็นภูมิภาคที่มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประชาคมอาเซียน และเป็นโอกาสของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่มตามกระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงกีฬานักท่องเที่ยวที่ห่วงใยสุขภาพและสนใจการออกกำลังกาย โดยมีต้นทุนเชิงพื้นที่ที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ สภาพแวดล้อมธรรมชาติทั้งภูเขา ถ้ำ น้ำตก แม่น้ำ ทะเล น้ำพุร้อน และมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณีของชาติพันธุ์ที่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้นักท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ (Kaisornrat, S., 2017) จากข้อมูลด้านสถานการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ได้กล่าวมาทำให้นักวิจัยสนใจศึกษาหัวข้อรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ องค์ประกอบ และกลยุทธ์ที่เหมาะสมด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในการเพิ่มมูลค่าการจับจ่ายใช้สอยและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวใหม่ ๆ ซึ่งจะประโยชน์ต่อพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และความต้องการของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0
2. เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0
3. เพื่อวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0
4. เพื่อรับรองกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0

กรอบแนวคิดการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความสนใจของนักท่องเที่ยวส่งผลให้การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากกระแสการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร Turco และ Swart (2002 : 3) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬา หมายถึง การท่องเที่ยวเพื่อมีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมกีฬาที่ได้กำหนดไว้ ทั้งการมีส่วนร่วมเพื่อการแข่งขัน ความบันเทิง เพื่อการศึกษา หรือเพื่อพักผ่อนและนันทนาการ ส่วน Saayman (2002) อธิบายว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาควรพิจารณาจากแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทางที่มีกิจกรรมทางกายเป็นแรงดึงดูดใจในการเดินทางท่องเที่ยว ครอบคลุมทั้งในส่วนของนักท่องเที่ยวที่เป็นทั้งนักกีฬาและผู้ชม การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเป็นการเดินทางไปยังจุดหมายปลายทาง โดยมีชนิดกีฬาหรือกิจกรรมทางกายที่ต้องใช้ทักษะ มีกฎกติกาวิธีการเล่นเป็นแม่เหล็กในการดึงดูดใจ อธิบายในมุมมองของธุรกิจท่องเที่ยวและกีฬา ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ชมกีฬาคือนักท่องเที่ยว ส่วนชนิดกีฬาหรือกิจกรรมกีฬา คือ ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ชุมชนสถานที่หรือเมืองที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเชิงกีฬาเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว การดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายังเมืองหรือแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวซึ่งหมายถึง ชนิดกีฬา ประสิทธิภาพ การบริการตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ แก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงกีฬาจึงเป็นปรากฏการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยว

กับกีฬา สำหรับประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงกีฬานั้น Ross (2001) ได้สรุปไว้ดังนี้ คือ 1) กีฬา คือ การลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 2) สร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่าน โรงแรม ร้านอาหาร สถานประกอบการ ร้านค้าต่าง ๆ 3) เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่ชุมชน 4) สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวและจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวแบบใหม่ 5) เพิ่มโอกาสในการใช้สถานที่ในชุมชนได้อย่างเต็มศักยภาพ 6) สร้างความสัมพันธ์ในชุมชนและส่งเสริมการสร้างเครือข่ายองค์กรผู้สนับสนุน 7) สร้างโอกาสและความบันเทิงให้แก่กลุ่มเยาวชน 8) ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวซ้ำ 9) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีสำหรับการเป็นจุดหมายปลายทาง 10) เป็นโอกาสในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน 11) สร้างอัตราการเติบโตด้านการท่องเที่ยวให้สูงขึ้น 12) ปรับปรุงขีดความสามารถขององค์กรหรือชุมชนที่ร่วมจัดกิจกรรมในด้านการตลาด 13) สามารถนำรายได้จากการท่องเที่ยวไปจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกิจกรรมกีฬาเพิ่มขึ้น 14) เพิ่มพลังการสนับสนุนจากชุมชนในด้านกิจกรรมกีฬา

กิจกรรมเชิงกีฬา (Sport Event) เป็นรูปแบบหนึ่งของสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว สร้างชื่อเสียง และภาพลักษณ์ที่ดีให้กับเจ้าภาพ ด้วยเหตุที่กิจกรรมเชิงกีฬาสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ผู้ชมกีฬา และสื่อมวลชน ให้เข้ามาในพื้นที่ กิจกรรมที่จัดหากได้สร้างความสนใจและเผยแพร่ออกไปก็จะช่วยสร้างชื่อเสียง สร้างการสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ให้กับเมืองหรือชุมชนที่เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขัน นอกจากนี้ หากเมืองหรือชุมชนท้องถิ่นที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวได้แก่ ธรรมชาติ วัฒนธรรม ที่ไม่โดดเด่นเพียงพอที่จะใช้ในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวก็สามารถใช้การจัดกิจกรรมเชิงกีฬาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวให้กับชุมชนได้

แนวคิดเกี่ยวกับประเทศไทย 4.0

ประเทศไทย 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญ สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้ “ประเทศไทย 4.0” จึงเป็นการเปลี่ยนผ่านทั้งระบบใน 4 องค์กรประกอบสำคัญ คือ 1) เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ที่เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี โดยเกษตรกรต้องร่ำรวยขึ้น และเป็นเกษตรกรแบบเป็นผู้ประกอบการ 2) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs หรือ SMEs ที่มีอยู่ที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง 3) เปลี่ยนจาก Traditional Services ซึ่งมีการสร้างมูลค่าค่อนข้างต่ำไปสู่ High Value Services 4) เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง “ประเทศไทย 4.0” จึงเป็นการพัฒนาเครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่ (New Engines of Growth) ด้วยการแปลงความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศที่

มีอยู่ 2 ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมให้เป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขันโดยการเติมเต็มด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนาแล้วต่อยอดเพื่อสร้างความได้เปรียบ โดยสรุป แนวคิดการพัฒนาประเทศไทยได้ ประเทศไทย 4.0 เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นรูปแบบที่มีการผลักดันให้มีการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิดประชารัฐที่เป็นการรวมพลังของพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรทุกระดับ (Maesincee. S, 2016)

แนวคิดประเทศไทย 4.0 จึงมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับแนวทางของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงกีฬาถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจให้กับชุมชนและประชาชน สามารถพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมของชาวบ้านในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างยั่งยืนด้วยอัตลักษณ์และความร่วมมือของคนในชุมชน สร้างความมั่นคงทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย ร่วมกับเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่นิยมใช้เพื่อหาแนวโน้มที่เป็นไปได้ในอนาคต โดยใช้ฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องที่ศึกษาเป็นหลัก มีขั้นตอนในการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์และความต้องการการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 30 คน ร่วมกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

ขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก โดยนำข้อมูลสภาพการณ์และความต้องการของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์รูปแบบ จากนั้นตรวจสอบร่างรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 ใช้การวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ 17 คน จำนวน 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 รับรองกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 โดยการจัดประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญา เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย
4.0 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการณ์ของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกด้านศักยภาพการท่องเที่ยวของภูมิภาคตะวันตก พบว่ามีศักยภาพด้านทุนธรรมชาติและทรัพยากรท้องถิ่นที่โดดเด่น ทั้งด้านที่ตั้ง การคมนาคม วัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องและส่งเสริมต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่สายตานักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา คือ ขาดการประสานและบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่กำหนดนโยบายและสนับสนุนการท่องเที่ยวและกีฬา ขาดการบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูลด้านกิจกรรม และขาดการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย

2. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย

1. S – Standard (มาตรฐาน) มาตรฐานในการแข่งขันถือเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา สนามแข่งขันที่มีมาตรฐานและได้รับการรับรองจะสามารถสร้างความมั่นใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เดินทางกลับมาซ้ำได้

2. P – Participation (การมีส่วนร่วม) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในฐานะเจ้าภาพและเจ้าบ้านที่ดี รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากลูกค้าหรือนักกีฬาซึ่งเป็นผู้รับบริการมาเป็นเจ้าภาพร่วมกัน

3. O – Organizing (การจัดการองค์การ) การจัดการองค์การ การกำหนดขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนในลักษณะภาคีเครือข่าย ให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ในฐานะเจ้าภาพจัดงานคือกระบวนการสำคัญที่ขับเคลื่อนให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกมีประสิทธิภาพ

4. R – Responsibility (ความรับผิดชอบ) การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังมีการพัฒนาและปลูกจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวและผู้จัดอย่างรับผิดชอบต่อร่วมกันทุกภาคส่วนตลอดการดำเนินงาน

5. T - Technology and Innovation (เทคโนโลยีและนวัตกรรม) เทคโนโลยี สารสนเทศ และนวัตกรรมได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก รวมถึงด้านเทคนิคการแข่งขัน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

6. K – Knowledge (องค์ความรู้) องค์ความรู้เชิงวิชาการด้านต่าง ๆ ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ทั้งนี้เพื่อการจัดการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มาตรฐาน สามารถสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว

สำหรับองค์ประกอบรวมของ “SPORT- K Model” มีดังนี้ 1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน 3) สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 4) ปัจจัยเอื้อ (ภายใน) เป็นองค์ประกอบที่เอื้อให้เกิดผลสำเร็จจากปัจจัยภายใน และ 5) ปัจจัยสนับสนุน (ภายนอก) เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จจากปัจจัยภายนอก แสดงเป็นแผนภูมิรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 ได้ตั้งแผนภูมิที่ 1

3. กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0

การกำหนดกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 ใช้วิธีการวิจัยอนาคตแบบ EDFR เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน จำนวน 3 รอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถกำหนดเป็นกลยุทธ์ได้ ดังนี้

วิสัยทัศน์ “ภูมิภาคตะวันตก เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีศักยภาพ สร้างสรรค์เชื่อมโยงสู่สังคมประเทศไทย 4.0” มีพันธกิจ ดังนี้ 1) พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกให้มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมให้กับชุมชนท้องถิ่น 2) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างการดำเนินงาน องค์ความรู้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นอย่างครบถ้วน 3) ส่งเสริมให้เกิดภาคีเครือข่ายในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม มีประเด็นกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ประกอบด้วย

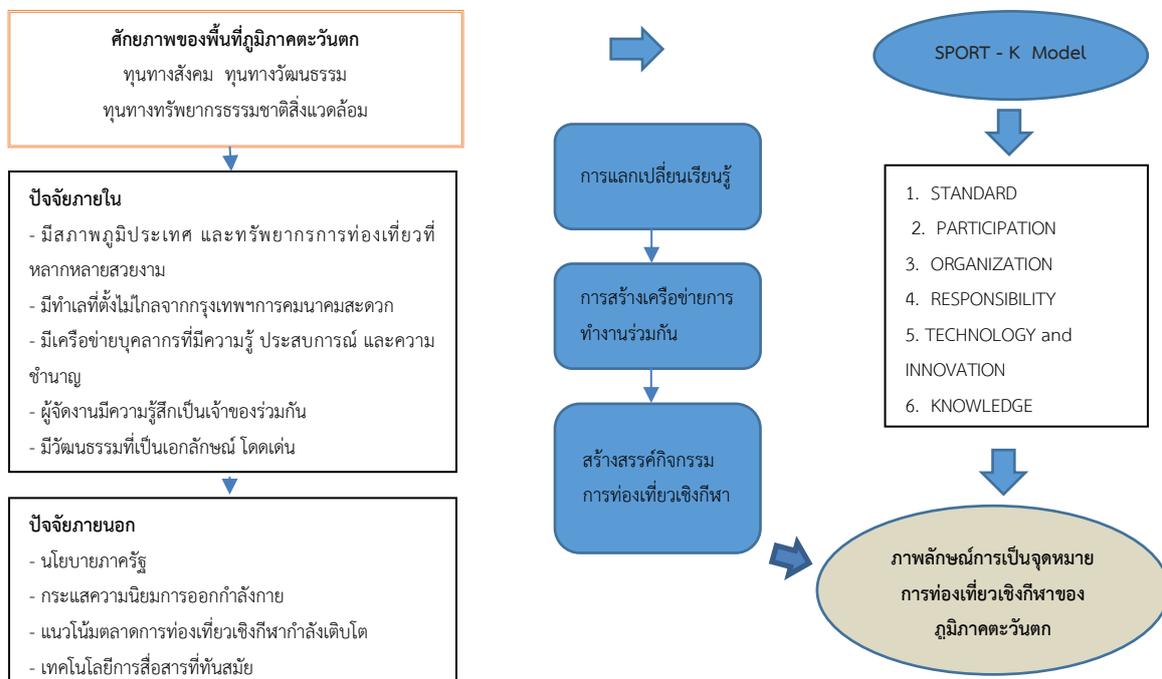
กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก มีเป้าประสงค์ได้แก่ 1) พัฒน่องค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของเชิงพื้นที่ 2) กระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาและสร้างสรรค์พื้นที่ของตนเองให้เป็นแหล่งจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาตามอัตลักษณ์ 3) พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และผลักดันสู่การนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ 4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักแก่คนในพื้นที่ และในระดับประเทศ 5) พัฒนาบุคลากรในชุมชน นักวิชาการ นักวิจัย หรือผู้รับจ้างจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้กับเครือข่ายเพื่อต่อยอดขยายผลในวงกว้าง และมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดตั้งกองทุนวิจัยหรือกองทุนการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อสนับสนุนเงินทุนสำหรับการสร้างองค์ความรู้ การศึกษาดูงาน หรือการพัฒนาบุคลากรผู้เกี่ยวข้องได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการจัดการ 2) จัดโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชนให้มีความรู้

และทักษะ สามารถบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ 3) ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการ 4) จัดทำสื่อประเภทต่าง ๆ Road show และป้ายสัญลักษณ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ และสร้างการรับรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย 5) สร้างเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีประสบการณ์ และผู้จัดหน้าใหม่ มีการถอดบทเรียนความสำเร็จร่วมกัน

กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าจากทรัพยากรท้องถิ่นสู่การสร้างกิจกรรม สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาบนฐานอัตลักษณ์ของชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีเป้าประสงค์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมและพัฒนาชุมชนให้สามารถค้นหาและพัฒนาต้นทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อสร้างสรรค์เป็นกิจกรรม สินค้า และบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้ 2) ส่งเสริมการให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ได้อย่างเหมาะสม 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เหมาะสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬา 4) พัฒนาศักยภาพให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เป็นไปตามมาตรฐานเพื่อการยอมรับของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 5) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ หรือบุคคลต้นแบบด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจ ทศนคติเชิงบวก และเพิ่มแรงจูงใจ ให้ชุมชนเห็นศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของตนเอง 2) จัดโครงการอบรมและฝึกปฏิบัติ ให้ความรู้แก่ชุมชนด้านการเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบเทคโนโลยีให้เหมาะสม เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาค 4) จัดตั้งคณะทำงานลงพื้นที่ชุมชนเพื่อศึกษา สืบค้น เก็บข้อมูล พัฒนารูปแบบและสร้างคู่มือการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยชุมชนที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ 5) ยกย่องกิจกรรมหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จ เป็นต้นแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อเป็นแนวทางในการขยายผลความสำเร็จต่อไป 6) ออกแบบเส้นทางวิ่ง ปั่น ในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สามารถเชื่อมโยงเข้ากับกิจกรรมการท่องเที่ยวและวิถีชีวิตในชุมชน

หลักการ : นำความรู้ด้านการท่องเที่ยวและกีฬาบูรณาการกับความรู้ด้านการจัดการเพื่อพัฒนาภูมิภาคตะวันตก สู่การเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้ภูมิภาคตะวันตกเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสร้างความสมดุลระหว่างนักท่องเที่ยวชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีเป้าประสงค์ ได้แก่ 1) สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในมิติต่าง ๆ 2) ศึกษา รวบรวม และพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก 3) ประเมินผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 4) ส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เป็นแหล่งรายได้ทางเศรษฐกิจ โดยการออกแบบกิจกรรมให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่ได้ และมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ผู้จัด ชุมชน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวทุกองค์ประกอบมีความเชื่อมโยงกันส่งผลต่อความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว 2) จัดทำฐานข้อมูลด้านนักวิชาการ นักวิจัย บุคลากร ภาควิชา องค์กรความรู้ ปฏิทินการจัดกิจกรรม ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของแต่ละพื้นที่ในภูมิภาคตะวันตกเพื่อความสะดวกในการประสานงาน 3) สร้างเกณฑ์การประเมิน และประเมินผลกระทบภายหลังการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทุกครั้งเพื่อสะท้อนข้อเท็จจริงและสภาพการณ์ทั้งด้านบวกและด้านลบ 4) ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์ สามารถสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา เพื่อสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวและยังคงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นได้

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนากลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก มีเป้าประสงค์ ได้แก่ 1) สร้างเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 2) วางระบบและกลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก 3) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 4) ส่งเสริมให้พื้นที่ในภูมิภาคตะวันตกเป็นเมืองต้นแบบของจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก 2) จัดให้มีคณะทำงานที่เป็นตัวแทนของแต่ละจังหวัดซึ่งมาจากทุกภาคส่วนเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา 3) ส่งเสริมให้พื้นที่ ชุมชนต่าง ๆ ในภูมิภาค นำแนวทาง/รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ 4) ถ่ายทอดนโยบาย และประชาสัมพันธ์เป้าหมายของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกเพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงสนับสนุนทรัพยากรให้แก่ผู้จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาคมนวัตกรรมและเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬา รองรับไทยแลนด์ 4.0 มีเป้าประสงค์ ได้แก่ 1) พัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา นำไปสู่การสร้างคุณค่าของกิจกรรม มูลค่าของสินค้าและบริการ 2) พัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแก่บุคลากร เพื่อรองรับเทคโนโลยีใหม่ในอนาคต 3) บุคลากรด้านการท่องเที่ยวและกีฬาสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทและพฤติกรรมความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) สร้างระบบพี่เลี้ยงเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรด้านความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผล 2) สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีประสบการณ์ และผู้จัดรายใหม่ ด้วยวิธีการถ่ายทอดเทคนิคในการทำงาน การสาธิต และถอดบทเรียน 3) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อพัฒนากลยุทธ์และแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาร่วมกัน

4. รับรองกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0

จากการจัดประชุมเชิงนโยบายเพื่อรับรองกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ผู้เข้าร่วมเชิงนโยบายมีความเห็นอย่างฉันทามติว่ากลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะกำหนดเป็นกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 นอกจากนี้ได้เสนอแนะประเด็นสำคัญว่า การนำกลยุทธ์ทั้ง 5 ไปสู่การปฏิบัติจริงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ควรมีการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนกลยุทธ์ด้านการ

ท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่เชื่อมโยงสู่แผนปฏิบัติการในพื้นที่ มีการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 พบว่า

1. ภูมิภาคตะวันตกเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเหมาะสมกับการเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวเชิงกีฬา ด้วยการมีปัจจัยภายในและภายนอกเป็นองค์ประกอบสำคัญผลักดันให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬามีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้น

2. ผลการศึกษาได้เสนอรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกที่ชื่อว่า “SPORT-K Model” ที่ประกอบด้วย S – Standard, P – Participation, O – Organizing, R – Responsibility), T - Technology and Innovation, และ K – Knowledge ขับเคลื่อนด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้จัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่มีความรู้และประสบการณ์ มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันบนแนวคิดการสร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชน สอดคล้องกับ Hussain Kashif et al., (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และความพึงพอใจของผู้ที่พักอาศัย ณ Jammu และ Kashmir ประเทศอินเดีย ในพื้นที่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน Gharana Wetland และ Ramnagar Wildlife Sanctuary โดยพื้นที่จุดนั้นเป็นพื้นที่ทางธรรมชาติ การจัดการท่องเที่ยวจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตดั้งเดิมของคนท้องถิ่น และเศรษฐกิจของชุมชน ผลการศึกษาที่ประเมินจากประชาชนในพื้นที่ต่อแนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แสดงออกในเชิงบวกต่อความยั่งยืนทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยประชาชนในพื้นที่มีแนวโน้มในการปรับใช้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในการพัฒนาพื้นที่ต่อไป นอกจากนี้ สัจจา ไกรศรรัตน์ และทัศนีย์ นาคเสนีย์ (2560 : 172) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวเชิงกีฬา กรณีศึกษาชุมชนจอมบึง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาได้สนับสนุนแนวคิดเรื่องเทคโนโลยีและนวัตกรรมว่า ปัจจุบันอิทธิพลของเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาชุมชนสู่การเป็นจุดหมายปลายทางท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพราะเทคโนโลยีการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตทั้งการสื่อสาร การนัดหมายและการเดินทางท่องเที่ยว หรือการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมเชิงกีฬา เมื่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในเรื่องการใช้และเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการแพร่กระจายข่าวสารเพิ่มมากขึ้นจะช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผู้จัดและนักท่องเที่ยวไปยังวงกว้าง

3) ผลการเสนอกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทประเทศไทย 4.0 ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน ทุกประเด็นมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560-2564) ที่มุ่งพัฒนาภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ และมุ่งเน้นการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ สัจจา

ไกรสรรัตน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องการเพิ่มคุณภาพและศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ผลการศึกษาพบว่า ภูมิภาคตะวันตกมีความได้เปรียบในด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สอดรับและส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเชิงกีฬาให้มีความโดดเด่นและภาพลักษณ์ที่ดีสู่สายตาชาวโลก และจากกระแสความห่วงใยสุขภาพและการเติบโตของกีฬา พิสูจน์ได้ว่ากิจกรรมเชิงกีฬาเป็นยุทธวิธีที่สำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาจุดหมายปลายทางท่องเที่ยว

4) จากการประชุมเสวนาสร้างสรรค์ทางปัญญาเพื่อรับรองรูปแบบ กลยุทธ์ และหาข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกในบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 นั้น กลุ่มผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เข้าร่วมเสวนามีความเห็นว่ารูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ในบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ เนื่องจากกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่เหมาะสมเริ่มจากการศึกษาสภาพการณ์และความต้องการ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวและกีฬาของภูมิภาคตะวันตก ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและครอบคลุมทุกประเด็น สอดคล้องกับแนวคิดของรางวัลผลประเสริฐ (2554) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ว่าช่วยสร้างความพร้อมให้องค์กรในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ องค์กรจะต้องทำการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยภายในและภายนอกเพื่อคิดค้นหาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุดในสภาพการณ์ต่าง ๆ การจัดการกลยุทธ์ทำให้องค์กรมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับทุกสถานการณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกยังขาดความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือเป็นภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม
2. ภาครัฐจึงควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และผลักดันสู่การนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรทุกระดับ
3. ควรมีการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำฐานข้อมูลด้านนักวิชาการ นักวิจัย บุคลากร ภาคีเครือข่าย องค์ความรู้ ปฏิทินการจัดกิจกรรม ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของแต่ละพื้นที่ในภูมิภาคตะวันตกในรูปแบบ Big Data เพื่อความสะดวกในการประสานงาน
4. จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนและทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนคือ องค์กรประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกมีอัตลักษณ์และน่าสนใจ จึงควรส่งเสริมให้ชุมชนค้นหาและพัฒนาต้นทุนทางทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อสร้างสรรค์เป็นกิจกรรม สินค้า และบริการที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬาได้

5. ผู้จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงกีฬาสามารถนำรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาของภูมิภาคตะวันตกจากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่ให้มีมาตรฐาน สร้างสรรค์ และยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกิจกรรมกีฬาประเภทวิ่ง และปั่นจักรยานเท่านั้น แต่เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬายังครอบคลุมกีฬาอีกหลายประเภท การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการนำองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬามาพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การจัดการกีฬาประเภทอื่น ๆ ให้มีความสอดคล้องกับทรัพยากรการท่องเที่ยวและในแต่ละพื้นที่

2. ควรจัดทำคู่มือการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬา และจัดทำแบบประเมินผลกระทบเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาที่ได้มาตรฐาน

3. ควรมีการศึกษาการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในพื้นที่อื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบบริบทสภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน ภายนอก ที่แตกต่างกันอันจะส่งผลต่อรูปแบบและกลยุทธ์การจัดการที่แตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจะสามารถพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงกีฬาให้เข้มแข็งต่อไปได้

References

- Kaisornrat, S. (2017). *A Study to Improve the Quality and Potential in Sports Tourism in The West Region*. Complete Research Report. The Thailand Research Fund. (in Thai)
- Kaisornrat, S. and Naksanee, T. (2017). *The development of the local community into a destination for sports tourism: Case study of Chom Bueng Community, Ratchaburi Province*. Complete Research Report. The Thailand Research Fund. (in Thai)
- Limpitroj, N. (2011). *Implication for Sport Tourism Development of Nakhon Ratchasima, Thailand*. Master of Business Administration. Khon Kaen University. (in Thai)
- Maesincee, S. (2016). *Concept of Thailand 4.0*. Retrieved March 23, 2017. from www.thairath.co.th/content/613903 (in Thai)
- Ministry of Tourism and Sport. (2016). *National Tourism Development Plan 2012-2016*. Retrieved August 25, 2016 from www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER3/DRAWER065/GENERAL/DATA0000/00000150.PDF (in Thai)
- Office of the National Economics and Social Development Board. (2016). *The 12th National Economic and Social Development Plan*. Retrieved March 23, 2017 from www.nesdb.go.th. (in Thai)

- Phonprasert, W. (2011). *Strategic Management*. Nonthaburi : Sukothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Fourie, J., Siebrits, K. and Spronk, K. (2011). *Tourist displacement in two South African sport mega-events. Development Southern Africa*. New Jersey : John Wiley and Sons.
- Hussain Kashif. et al. (2015). "Sustainable tourism and resulting resident satisfaction at Jammu and Kashmir, India". *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* 7(5) : 486-499,
- Saayman,M. (2002). *Hospitality. leisure and tourism management*. Potchefstroom: Leisure Consultants and publications.
- Ross, Stephen D.(2001). *Developing Sports Tourism*. National Laboratory for Tourism and Ecommerce. University of Illinois.
- Turco, D. M., Riley. R., Swart, K. R ,(2002). *Sport Tourism*. Morgantown : Fitness information Technology.

Prapatsorn Meenoi, Doctoral Degree in Management,
Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Muban Chombueng Rajabhat University.

Associate Professor, Narin Sungrugsa, Ed.D., Head of Community
Management Program, Cert in Qualitative Research, Western
Australia University, Lecturer, Faculty of Management Science,
Silapakorn University.